

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX)
(GURISDIZZJONI SUPERJURI)
(SEZZJONI GENERALI)**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tat-2 ta' Ottubru, 2013

Citazzjoni Numru. 92/2007

Nazzareno u Pauline konjuġi Xuereb

vs

Angelo Cauchi

Illum l-Erbgħa, 2 ta' Ottubru 2013

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Ġuramentat li permezz tiegħu l-atturi, wara li ppremettew:

Illi ir-rikorrenti huma l-proprjetarji ta' biċċa raba msejġha bħala "Ta' Nawrata", li tinsab fil-limiti tal-Għarl ta' ċirka ħamest elef sitt mija u wieħed u tletin metru kwadru (5631 m.k.) jew kejl verjuri u konfinanti mill-punent ma' beni ta',

Pagna 1 minn 7

Qrati tal-Gustizzja

John Portelli u Yucar Vella, Ivant ma beni tal-intimat Angelo Cauchi, parti mit-tramuntana ma' beni ta' Joseph Debrincat, liema raba qed hawn tiġi delinjata bil-kulur aħmar fuq site-plan tal-MEPA, liema site-plan qed tiġi annessa u mmarkata bħala Dokument 'A';

Illi riċentament, l-intimat bil-ħsieb li jeżerċita xi dritt li huwa għandhu fuq din ir-raba hawn fuq imsemmija u deskritta, ikkometta spoll vjolenti u klandestin fil-konfront tar-rikorrenti u dana billi klandestinamnet u kontra l-volonta' tal-istess rikorrenti għalaq u mblokka permezz ta' kantuni il-mogħdija li minha r-rikorrenti kienu jgħaddu għal din il-biċċa għalqa tagħhom msejġa "Ta' Nawrata" hawn fuq deskritta, li qiegħda fil-limiti tal-Għarb, Għawdex u b'tali mod u manjiera li għalaq dan l-aċċess għal din l-għalqa tagħhom.

Illi l-istess intimat għalkemm ġie interpellat anki ufficjalment sabiex jispurga dana l-ispoll vjolenti minnhu kommess, dana baqa' inadempjenti.

Talbu lill-konvenut jgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. Tiddikjara illi l-intimat ikkometta spoll vjolenti u klandestin fil-konfront tagħhom meta huwa rinċentament qabad u klandestinament, mingħajr il-kunsens tal-atturi, u bi vjolenza qabad u daħal fil-porzjon raba hawn fuq imsemmija msejġha "Ta' Nawrata" għalaq u mblokka permezz ta' kantuni il-mogħdija li minnha r-rikorrenti kienu jgħaddu għal din il-biċċa għalqa tagħhom msejġha hawn fuq deskritta, li qiegħda fil-limiti tal-Għarb, Għawdex u b'tali mod u manjiera li għalaq dan l-aċċess għal din l-għalqa tagħhom;

2. Tikkundanna lill-istess intimat sabiex fiż-żmien qasir u perentorju li jiġi lilhu prefiss min dina l-Onorabbli Qorti jispurga l-ispoll vjolenti u klandestin minnhu kommess billi jerġa' jpoġġi kollox fl-istat prestinu tiegħu u dana għas-spejjeż tal-istess intimat u, okkorrendo, taħt id-direzzjoni ta' perit li jiġi nominat għal istess fini;

3. F'każ li mhuwiex possibli r-reintegrazzjoni kompleta tal-ispoll kommess mill-intimat, li l-istess intimat jiġi kkundannat li jhallas somma flus in lineja ta' ħsarat li soffrew ir-rikorrenti minħabba l-spoll vjolenti kommess mill-istess intimat, liema somma tiġi għalhekk likwidata, okkorrendo, permezz ta' perit li jiġi għalhekk nominat għal istess fini;

Bl-ispejjeż, kompriżi dawk tal-ittra ufficċjali tal-erbgħa (4) ta' Settembru 2007 fl-istess ismijiet u bl-ingunzjoni tal-istess intimat għas-subizzjoni li għaliha minn issa huwa mħarrek.

Rat ir-Risposta Ġuramentata tal-konvenut li eċċepixxa:

1. Illi l-allegazzjoni tal-atturi li huma għandhom xi dritt li jgħaddu minn fuq l-art tal-konvenut u li dan ikkommetta xi spoll meta mblokka permezz ta' kantuni il-mogħdija li minnhom kienu jgħaddu hija għall-kollox bla ebda bazi legali jew fattwali;

2. Illi l-atturi qatt ma kellhom ebda dritt li jgħaddu għar-raba tagħhom magħrufa bħala "Ta' Nawrat" minn fuq l-art tal-konvenut u jekk dawn qatt għaddew minn fuq din l-art dan għamluh klandestinamnet. Il-mogħdija għar-raba ta' l-atturi hija minn Triq Dun Alwiġ Mizzi.

3. Illi l-konvenut ma imblokka ebda passaġġ jew mogħdija bil-kantuni li jagħti għar-raba tal-atturi sempliċement għaliex dan il-passaġġ jew mogħdija ma tesistix. Fil-fatt l-art tal-atturi hija xi tmien piedi taħt il-livell tal-art tal-konvenut u din tinsab ħajt ta' dak l-għoli;

4. Illi reċentement is-soċjeta "Karkanja Ltd" bdiet xogħol ta' kostruzzjoni f'biċċa art li tmiss ma dik tal-atturi u fetaħ speċi ta' triq minn Triq Dun Alwiġ Mizzi li waslet sa l-art tal-konvenut u l-atturi bdew jippretendu li jgħaddu minn fuq l-art tal-konvenut għal art tagħhom mit-triq li fetħet l-imsemmija soċjeta pero' l-konvenut dejjem rripella kwalunkwe attentat tal-atturi biex jgħaddu minn fuq l-art tiegħu;

5. Illi l-ewwel darba li l-konvenut sar jaf bil-pretensjoni tal-atturi kien meta irċeva ittra interpellatorja mingħandhom bid-data tat-30 ta' Jannar 2006 meta ppretendew li ostakolalhom il-passaġġ. Il-konvenut rrisponda għal din l-ittra b'ittra tad-9 ta' Frar 2006 fejn informhom li l-art tagħhom ma għandha ebda dritt fuq l-art tiegħu la ta' passaġġ u lanqas ta' ebda xorta. Fil- (sic) ta' Ottubru l-konvenut bagħat ittra ufficċjali lill-attur li biha ddiffidah milli jgħaddi minn fuq l-art tiegħu.

6. Illi fl-4 ta' settembru 2007 waqt li l-konvenut kien fil-proprjeta tiegħu gie l-attur flimkien ma P.C. 603u dawn daħlu fl-art tiegħu nonostanti l-fatt li dan wissihom biex ma jidħlux u reġgħu ħargu. Il-konvenut għamel rapport kontra l-konvenut u kontra P.C. 603 għal vjolazzjoni tal-proprjeta.

7. Illi wara dan l-incident l-konvenut irċieva ittra ufficċjali bid-data tal-4 ta' Settembru 2007 mingħand l-atturi li biha interpellawh biex jisporga l-ispoll li ippretendew li dan ikkommetta kontra tagħhom li għaliha l-konvenut rrisponda b'ittra ufficċjali oħra tal- (sic) ta' Settembru 2007 fejn rrespinga l-allegazzjonijiet tagħhom u reġa ddiffidhom milli jgħaddu minn fuq l-art tiegħu.

Għaldaqstant l-esponenti fil-waqt li jeċċepixxi li l-atturi ma għandhom ebda dritt ta'passaġġ li jgħaddu minn fuq l-art tiegħu u għalhekk lanqas jistgħu jippretendu b'ebda mod li kellhom il-pussess ta' dan id-dritt ta' mgħodija peress illi dan id-dritt jista jirrisulta biss minn att pubbliku u għalhekk jonqos l-element tal-puess (sic) li tirrikiedi l-azzjoni ta' spoll;

U illi apparti l-kwistjoni legali anki bħala fatt il-konvenut ma kkommetta ebda spoll għad-dannu tal-atturi għax ma għalaq ebda passaġġ;

Illi għalhekk d-domandi attriċi għandhom jiġu riġettati bl-ispejjes kontra atturi.

Rat id-digriet tagħha tal-15 ta' Mejju 2013 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda prodotti u d-dokumenti esebiti.

Rat in-Noti ta' l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti.

Ikkunsidrat:

Illi din hija kawża ta' spoll. Dwar kawża ta' dan it-tip ġie mfisser illi:

“In tema legali jingħad li l-‘actio spolii’ hija radikata pjuttost fuq l-eżiġenzi ta’ utilita’ soċjali milli fuq il-prinċipju assolut tal-ġustizzja, u hija eminentement intiza sabiex tkun estiża l-protezzjoni lil kwalunkwe pussess, u jiġi mpedut li ċittadin privat jieħu l-ġustizzja f’idejh; b’mod li l-fini tagħha huwa dak illi jiġi restawrat l-istat tal-pussess li jkun ġie skonvolt jew turbat;

L-art.572 (illum 535) tal-Kodiċi Ċivili, li jikkontempla din l-azzjoni, huwa ndubbjament ta’ ordni publiku, u huwa inerenti għall-fatt ta’ min b’awtorita’ privata jagħmel għaddannu ta’ terza persuna att li, għalkemm jista’ jkollu dritt għaliegħ, ma jkunx jista’ jeżerċitah mingħajr l-intervent tal-Qrati (ara Kassazzjoni Torin 1 ta’ Awissu 1879 in re Borboglio vs. Fischt, Volum XIII, P. 1, pag. 555 tal-Annali tal-Gurisprudenza). Ma’ dan l-artikolu fuq imsemmi tal-liġi ċitata, ma għandux jiġi minsi l-art. 794 (illum 791) tal-Kodiċi tal-Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, li jaħseb u jgħid li kontra l-azzjoni ta’ spoll ma humiex ammissibbli ħlief eċċezzjonijiet dilatorji – dak li huwa konfermat mill-ġurisprudenza lokali u estera (ara Vol. XXXI. I. 296 Appell 8 ta’ Marzu 1943, in re “Francesco Mifsud vs Michele Cassar”; Vol. XXI. II. 83 P’Awla Ċivili, 20 ta’ April 1916, in re ‘Michelina Falzon vs Giuseppe Bonello et.’ konfemata fl-Appell fis-26 ta’ Marzu 1917; Kassazzjoni Palermo 27 ta’ Ottubru 1899, in re Decarcano vs. Cafici, Foro Catanese Vol. 1889, pagna 124; u dan biex ingħataw xi sentenzi);.....”¹

¹ Margherita Fenech v. Pawla Zammit: Prim’Awla: 12.4.1958 vol. XLII. II. 975

Illi, għalhekk, kif ġie ripetutament imfisser mill-qrati tagħna, jenħtieġu tliet elementi sabiex tirnexxi kawża bħal din:

(i) li l-attur kellu l-pussess ta' kwalunkwe xorta jew detenzjoni tal-ħaġa spoljata (*possedisse*);

(ii) li ġie disturbat f'dan il-pussess (*spoliatum fuisse*); u

(iii) li għamel il-kawża fi żmien xahrejn mill-allegat spill (*infra bimestre deduxisse*).

*“Jekk imqar xi wieħed minn dawn ir-rekwiziti essenzjali ma jiġix ppruvat, l-azzjoni taqa' mingħajr ma jkun hemm bżonn li jiġi ndagat jekk jirrikorrux anki r-rekwiziti l-oħra.”*²

Għalhekk sabiex il-Qorti tkun tista' tilqa' t-talbiet attriċi, jrid jiġi stabilit jekk jeżistux dawn it-tliet elementi fil-każ in eżami. Mill-provi rriżulta illi l-atturi qed jilmentaw mill-fatt li l-konvenut għamel xi kantuni fuq il-ħjat diviżorju li jifred l-għelieqi rispettivi, b'tali mod li huma ma setgħux jibqgħu jutiliżaw passaġġ bir-rigeli li jostnu li kellihom minn fuq dan il-ħajt biex jaċċedu għall-għalqa tagħhom. Infatti l-provi kollha minnhom impressqa jikkoncentraw fuq dan il-fatt u fuq l-allegazzjoni li huma kienu jgħaddu minn fuq dan il-ħajt biex jidhlu fl-għalqa tagħhom retrostanti dik tal-konvenut.³

Madankollu fl-ewwel talba tagħhom f'din il-kawża l-atturi jitolbu lil din il-Qorti: *“tiddikjara illi l-intimat ikkommetta spill vjolenti u klandestin fil-konfront tagħhom meta huwa, riċentement qabad u klandestinament, mingħajr il-kunsens tal-atturi, u bi vjolenza qabad u daħal fil-porzjon raba hawn fuq imsemmija msejja ‘ta’ Nawrata’ għalaq u mblokka permezz ta’ kantun il-mogħdija li minnha r-rikorrenti kienu jgħaddu għal din il-biċċa għalqa tagħhom msejja hawn fuq deskritta, li*

² Joseph Tabone v. Joseph Flavia sive de Flavia; Appell Civ.7.3.1958 – vol.XLIII.86

³ Ara pjanta Dok.A annessa mar-Rikors gurantat a fol.5 tal-process

qegħda fil-limiti tal-Għarb, Għawdex u b'tali mod u manjiera li għalaq dan l-aċċess għal din l-għalqa tagħhom.”

Dan ma jistax ifisser ħlief illi sabiex il-Qorti tkun tista' tilqa' din it-talba ikun irid jiġi ppruvat illi l-allegat spoll ġie kommess billi l-konvenut daħal fl-għalqa deskritta f'dan ir-Rikors ġuramentat, poġġa l-kantuni fuq il-ħajt imsemmi u b'hekk imblokka l-aċċess li l-atturi jgħidu li kellhom minn fuq dan il-ħajt. Imma mill-provi prodotti ma jirriżultax li biex tqegħdu dawn il-kantuni l-konvenut attwalment daħal fl-għalqa tal-atturi. Infatti fl-affidavit tiegħu stess l-attur spjega l-allegat spoll bil-mod segwenti:

“Fl-4 ta' Settembru 2007, il-konvenut fuq il-passaġġ tal-kantuni l-antiki poġġa ċirca tlieta jew erbgħa kantuni fuq xulxin tul il-passaġġ b'tali mod u manjiera illi għalaq u mblokka permezz ta' dawn il-kantuni u anke terrapien din il-mogħdija li minnha aħna konna ngħaddu għar-raba tagħna, kif spjegat hawn fuq. B'hekk aħna ma stajniex aktar ngħaddu minn dan il-passaġġ għar-raba tagħna...”

⁴ Imkien ma jsemmi li, biex għamel dan ix-xogħol, il-konvenut daħal fil-għalqa tiegħu, b'mod klandestin, kif sadanittant qed jitlob lil din il-Qorti tiddikjara.

Għalhekk l-att spoljattiv, wieħed mill-elementi meħtieġa f'kawża b'hal din, f'tali ċirkostanzi żgur li ma ġiex ippruvat, u konsegwentement ikun inutili li jiġi eżaminat jekk jikkonkorrux iż-żewġ elementi l-oħra.

Għal dawn il-motivi, peress li jonqos ta' l-inqas wieħed mill-elementi meħtieġa f'kawża ta' spoll, tiddeċidi l-kawża billi tiċhad it-talbiet attriċi, bl-ispejjeż kontra l-atturi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

⁴ Ara affidavit tiegħu a fol.69 -70 tal-process